

SOTSIAALMAJANDUSE EKSPERDI KAASAMINE VALGA VALLA TUULEPARGI ERIPLANEERINGU KOOSTAMISSE

Lähteülesanne

1. Tausta info

Valga valla kohaliku omavalitsuse eriplaneering ja keskkonnamõju strateegiline hindamine algatati 25.10.2023 Valga Vallavolikogu otsusega nr 81. Koostatava planeeringu eesmärk on valida tuulepargi ja selle toimimiseks vajaliku taristu püstitamiseks sobivaimad asukohad ning määrata tingimused tuulepargi ja seda teenindava taristu ehitamiseks, hinnates muuhulgas asjakohaseid mõjusid, sh viia läbi keskkonnamõju strateegiline hindamine. Planeeringut koostatakse umbes 7 400 ha suurusele maa-alale, mille ruumilahenduse saamisest on huvitatud Sunly Wind OÜ. Eriplaneeringu ala hõlmab Valga valla Mustumetsa, Killinge, Kiviküla, Uniküla, Õruste, Tõlliste ja Sooru külade osasid. Eriplaneeringut koostama asudes võeti eesmärgiks koostada planeering sellises täpsusastmes, mis võimaldab selle kehtestamist asukoha eelvaliku otsuse alusel (planeerimisseaduse § 95¹ lõige 1).

Valga valla tuulepargi eriplaneeringu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise koostamises osalevad pooled:

- algataja ja kehtestaja on Valga Vallavolikogu,
- koostamise korraldaja Valga Vallavalitsus,
- planeeringu koostaja AB Artes Terrae OÜ,
- keskkonnamõju strateegilise hindamise koostaja LEMMA OÜ,
- planeeringu koostamisest huvitatud isik Sunly Wind OÜ.

Eriplaneeringu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise menetlusega on jõutud planeerimisseaduse § 105 kohasesse planeeringu lahenduse eelnõu ja mõjude hindamise aruande koostööd tegemise ja arvamuste andmise ringi. Valminud on eriplaneeringu lahendus, mis on planeerimisseaduse § 95¹ lõike 1 tähenduses detailse lahendusega, ja keskkonnamõju strateegilise hindamisega on hinnatud tuulepargi rajamisega kaasnevat olulist keskkonnamõju. Kohaliku omavalitsuse eriplaneeringu koostööd tegijad on andnud planeeringule koostööd tegemise (koostöö jätkub Keskkonnaametiga) ja kaasatud isikud on saanud avaldada arvamust. Valga Vallavalitsus koostöös Valga Vallavolikoguga on kujundanud esitatud arvamustele seisukohad¹. Käesoleval hetkel jätkatakse planeeringulahenduse ja mõjude hindamise aruande täiendamise ja muudatuste sisseviimisega (planeerimisseaduse § 105 lõige 3). Planeeringu materjalid on avalikustatud Valga valla veebilehel².

¹ [Valga valla tuulepargi eriplaneeringu asukoha eelvaliku otsuse eelnõu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise esimese etapi aruande koostööd tegemise ja arvamuste koondtabel \(planeerimisseaduse § 105\)](#)

² [Valga valla tuulepargi eriplaneeringu menetluse ja materjalide info](#)

Valga valla tuulepargi eriplaneeringu asjakohaste mõjude, sh keskkonnamõju strateegilise hindamise esimese etapi aruandes on hinnatud detailselt mõju looduskeskkonnale, võimalikku mõju kliimale, mõju kultuuripärandile, mõju inimese tervisele, heaolule ja varale, mõju maastikule ja mõjude koosmõju. Keskkonnamõju strateegilises hindamises ei ole piisava detailsusega hinnatud sotsiaalmajanduslikke mõjusid. Sotsiaalmajanduslike mõjud analüüs on kohalikule omavalitsusele oluline sisend Valga valla tuulepargi eriplaneeringu menetlemiseks ning kehtestamise otsuse üle kaalumiseks.

Sotsiaalmajanduslase eksperdi kaasamine Valga valla tuulepargi eriplaneeringu menetlusse aitab avada sotsiaalmajanduslikku vaadet tuulepargi kavandamise, ehitamise ja käituse etappidest, andes vastuse küsimusele, millised on tuulepargi kavandamis-, rajamis- ja käitamisaegsed mõjud elanikkonnale, ettevõtlusele ning omavalitsuse arengule.

Valga valla tuulepargi eriplaneeringu menetlemise eeldatava ajakava on järgmine:

- avaliku väljapaneku ja avalike arutelude korraldamine (eeldatavalt oktoober-november 2025),
- planeeringu heakskiitmine (eeldatavalt detsember 2025),
- planeeringu kehtestamine (eeldatavalt märts 2026).

Töö koostaja esitab esialgsed tulemused (s.o. vahearuande, tuginedes olemasolevatele andmetele) hiljemalt 2 kuud ja lõpparuande hiljemalt 3,5 kuud pärast hankelepingu sõlmimist. Töö koostaja omab valmisolekut valmis töö tulemuste tutvustamiseks ja avalikkuse informeerimiseks kuni eriplaneeringu kehtestamiseni. Täpne sündmus ja aeg, mille raames tutvustus teostatakse, lepatakse eelnevalt kokku Valga Vallavalitsusega.

2. Tellitav teenus

Sotsiaalmajanduse ekspert osaleb Valga valla tuulepargi eriplaneeringu koostamises ja selle raames koostab Valga valla tuulepargi eriplaneeringu sotsiaalmajanduslike mõjude analüüsi, mis peab andma vastuse küsimusele, millised on tuulepargi kavandamis-, rajamis- ja käitamisaegsed mõjud elanikkonnale, ettevõtlusele ning omavalitsuse majandusele ja arengule.

3. Töö sisu ja eesmärk

3.1. Sotsiaalmajanduse ekspert osaleb Valga valla tuulepargi eriplaneeringu koostamise menetluses. Sotsiaalmajanduslike teadmistega eksperdi kaasamine planeeringu koostamisse täiendab sotsiaalmajanduslikku vaadet, milles planeeringu koostaja ja keskkonnamõju strateegilise hindamise juhtekspert vajab tuge ning koostöös tagatakse kvaliteetsema ruumilahenduseni jõudmine, mis tagab eeldused kvaliteetse elu- ning ehitatud keskkonna kujunemiseks, soodustades keskkonnahoidlikku ning majanduslikult, kultuuriliselt ja sotsiaalselt jätkusuutlikku arengut.

3.2. Sotsiaalmajanduslike mõjude analüüsi koostamine, mis prognoosib Valga valla tuulepargi kavandamis-, rajamise- ja käitamisaegseid mõjusid elanikkonnale,

ettevõtlusele ning omavalitsuse majandusele ja arengule. Sotsiaalmajanduslik analüüs peab andma vastuse vähemalt järgmistele küsimustele:

- Milline on tuuleenergeetika arendamise üldine lähemine Eestis ja milline on roll/osa selles Valga valla tuulepargil?
 - Antakse ülevaade kavandatava Valga valla tuulepargi võimsusest ning tuuakse võrdlus Eesti tuuleenergeetika arengu eesmärkidega ning teiste omavalitsuste tuuleparkide kavandamisega.
- Milline on mõju Valga valla elanikele ja tuulepargi mõjualasse jäävatele elanikele?
 - Antakse ülevaade asustuse ja selle paiknemise ning struktuuri kohta, sh Tõrva valla osale, mis jääb tuulepargi mõjualasse. Mõjualaks loetakse 3 km ulatust planeeritud tuulepargi asukoha eelvaliku alast.
 - Prognoositakse tuulepargist tulenevat kohalikku kasu ja rahalist kasu elanikkonnale.
 - Selgitatakse välja tuulepargi potentsiaalne mõju inimese vara väärtusele.
 - Antakse ülevaade elanike hirmudest ja ootustest, mis tugineb läbiviidava elanike arvamuse väljaselgitamisel. Ülevaate andmiseks kasutatakse läbiviidava elanike arvamuse tulemusi.
 - Tuuakse välja võimalikud leevendusmeetmed piirkonna elanikele.
- Milline on Valga valla tuulepargi mõju Valga valla majanduskeskkonnale?
 - Kaardistatakse ettevõtluspotentsiaal ja selle tulevikuperspektiiv, sh võimalikust otseliini ühendusest tulenevad võimalused.
 - Selgitatakse välja tuulepargi rajamisega ja käitamisega kaasnevad otsesed ja kaudsed töökohad.
- Milline on mõju Valga valla kui omavalitsusüksuse eelarvele?

3.3. Sotsiaalmajanduse ekspert nõustab Valga valla elanike arvamuse väljaselgitamise ettevalmistamist (küsimuste püstitamist) ja selle tulemuste analüüsimist.

- Küsitlus viiakse läbi [Valga Vallavolikogu 18.06.2025 määruse nr 82 „Elanike arvamuse väljaselgitamise kord“](#) alusel.

3.4. Töö kestvus on tulenevalt kohaliku omavalitsuse eriplaneeringu koostamise ajakavast alates lepingu sõlmimisest kuni planeeringu kehtestamiseni. Eeldatavalt jõutakse planeeringu kehtestamiseni 2026. a märtsis.

4. Eksperdi ülesanded on:

- 4.1. Koostada Valga valla tuulepargi eriplaneeringu täienduseks sotsiaalmajanduslike mõjude analüüs. Analüüs vormistatakse kirjalikult ja esitatakse allkirjastatult koos kõigi selle juurde kuuluvate materjalidega. Valminud töö avalikustatakse Valga valla veebilehel.
- 4.2. Sotsiaalmajandusliku analüüsi koostamiseks valib töö koostaja selleks sobiliku meetodika. Töö koostajal on õigus välja pakkuda uuringu läbiviimise meetodika, mis peab võimaldama saavutada lähteülesandes toodud eesmärgid. Oluline sisend

analüüsi läbiviimiseks tuleb Valga Vallavalitsuselt, planeerijalt, mõjude hindajalt ja huvitatud isikult. Valga Vallavalitsus tagab osapoolte koostöö. Valga Vallavalitsus tagab töö koostamiseks vajalikud algmaterjalid, mis on tema käsutuses või talle kättesaadavad ning vajalikud töö koostamiseks.

- 4.3. Koostatava kohaliku omavalitsuse eriplaneeringu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise koostavatele ruumilahenditele annab enda erialastest teadmistes lähtuva ja põhjendatud arvamuse. Teeb ettepanekuid sotsiaalmajandusliku sisu avamiseks ja lahenduste leidmiseks, sh pakub välja leevendusmeetmeid.
- 4.4. Osaleb vajadusel avalikel koosolekutel, aruteludel ja infopäevadel. Omab valmisolekut esinemiseks kohtumistel esitledes tuulepargiga seonduvat sotsiaalmajanduslikku teemat ettekande vormis, küsimustele vastates ja selgitusi jagades.
- 4.5. Nõustab avalikul väljapanekul ja avalikul arutelul laekunud arvamuste lahendamist.
- 4.6. Osaleb elanike arvamuse väljaselgitamise ettevalmistamisel küsimuste koostamise etapis ja tulemuste analüüsimise etapis. Nõustab Valga Vallavalitsust küsitlustulemuste analüüsimisel. Teeb küsitlustulemustest kokkuvõtte ja järeldused.

5. Nõuded pakkujale ja pakkumisele

- 5.1. Pakkuja omab töö teostamiseks vähemalt kaheliikmelist uurimismeeskonda. Pakkuja peab hankelepingu täitmiseks meeskonda kaasama vähemalt ühe teenuse osutamise eest vastutava sotsiaalmajanduslaselise eksperdi, kes peab hanke algamisele eelnenud 36 kuu jooksul olema osalenud eksperdina vähemalt kahes hankeobjektiga sarnases analüüsiprojektis. Hankeobjektiga samaväärseks projektiks on energeetika, majandussektorite dekarboniseerimise, biomajanduse, ringmajanduse, ELi õigusraamistiku ja/või poliitikakujunduse või samaväärse laiapõhjalise temaatikaga multidistsiplinaarsed uuringud või projektid.
- 5.2. Pakkuja esitab pakkumuses eksperdi nõuetele vastavuse tõendamiseks eksperdi andmed.
- 5.3. Hinnapakumine peab sisaldama kõiki teenuse osutamiseks sisalduvaid kulusid. Hind peab sisaldama käibemaksu.
- 5.4. Pakkumusega koos tuleb esitada lahti kirjutatud pakutava teenuse sisu ja tegevused koos lähteülesandest lähtuva ajakavaga.

6. Hinnapakumise esitamine

- 6.1. Hinnapakumine tuleb esitada hiljemalt 15.08.2025 kella 12.00.
- 6.2. Hinnapakumine peab olema jõus vähemalt 60 päeva alates selle esitamisest.
- 6.3. Eduka pakkumise valikul arvestab hankija hinnakriteeriumit. Edukaks tunnistatakse madalaima hinnaga pakkumine.
- 6.4. Hankijal on õigus kõik pakkumised tagasi lükata, kui need ületavad hankija rahalisi võimalusi.